

ରାମଗୋପାଳ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ବନାମ

ବାଲାଜି ମନ୍ଦିର ଟ୍ରଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଫେବୃଆରୀ 19, 2003

[ଶିବରାଜ ଭି. ପାଟିଲ୍ ଏବଂ ଅରିଜିଡ୍ ପଣାୟତ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିସ୍ୱୟ]

ଭଡ଼ା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ଉଚ୍ଛେଦ :

ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଆବାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1961 - ଧାରା 3 (2) - ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିୟମ ପ୍ରୟୋଗରୁ ଅବ୍ୟାହତି - ଏକ ନ୍ୟାସ ପାଇଁ ଅବ୍ୟାହତିର ପ୍ରୟୋଗଯୋଗ୍ୟତା - ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କ ଉଚ୍ଛେଦ ପାଇଁ ନ୍ୟାସ ଦ୍ୱାରା ମକଦ୍ଦମା - ତଥାପି, ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନାର ବୈଧତା କିମ୍ବା ମକଦ୍ଦମାର ରକ୍ଷଣୀୟତାକୁ ଆପଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ - ନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଛି ଯେ, ନ୍ୟାସଟି ଉକ୍ତ ଅଧିସୂଚନାର ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର - ଅପିଲ୍‌ରେ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତଗୁଡ଼ିକର ରାୟ କାଏମ ରହିଲା ।

ଉତ୍ତରଦାତା-ଘରମାଲିକ, ଯିଏକି ଏକ ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଆବାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1961 ର ଧାରା 3 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଏକ ଅଧିସୂଚନାର ଆଧାରରେ ଅପିଲକାରୀ-ଭଡ଼ାଟିଆମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଭଡ଼ା ଦିଆଯାଇଥିବା ପରିସରରୁ ଉଚ୍ଛେଦ ପାଇଁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସକୁ ଏହି ଅଧିନିୟମର ପ୍ରୟୋଗରୁ ମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଅପିଲକାରୀ-ଭଡ଼ାଟିଆ ଛାଡ଼ର ପ୍ରୟୋଗଯୋଗ୍ୟତା ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଦାବି ଉଠାଇ ନଥିଲେ; କିମ୍ବା ଭଡ଼ା ଆୟ ନ୍ୟାସର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ନଥିଲା; କିମ୍ବା ଅଧିସୂଚନାର ବୈଧତାକୁ ଆପଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ମକଦ୍ଦମାର ଆଇନଗତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଅପିଲରେ, ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶକୁ ସମର୍ଥନ କରି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ ଯେ ବେଟିବାଇଙ୍କ ମାମଲାରେ ନିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉତ୍ତରଦାତା-ନ୍ୟାସ ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନାର ଲାଭ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅପିଲରେ ଅପିଲକାରୀମାନେ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଭଡ଼ାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସମସ୍ତ ଆୟ ନ୍ୟାସର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା କଥା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇନଥିଲା; ଏବଂ ବେଟିବାଇଙ୍କ ମାମଲା ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ, କାରଣ କାଣ୍ଡାସ୍ୱାମୀଙ୍କ ମାମଲାରେ ବିଚାର କରାଯାଇଥିବା ତାମିଲନାଡୁ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ଅଧିସୂଚନା, ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲା ସହିତ ସମାନ ନଥିଲା । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଏକ ବୃହତ୍ ବିଚାରପୀଠ ନିକଟକୁ ପ୍ରେରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା, କାରଣ ବେଟିବାଇଙ୍କ ମାମଲା ଏବଂ କନ୍ନେୟାଲାଇଙ୍କ ମାମଲା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ନେଇ ମତଭେଦ ଥିଲା ଯେ, ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନାଟି ସାଧାରଣ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇପାରିବ ନା ଏହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବାସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଏହି ଅପିଲକୁ ଖାରଜ କରି, ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ : 1. ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଆବାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1961ର ଧାରା 3 (2) ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ତୁଳନାରେ ତାମିଲନାଡୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭିନ୍ନ ବୋଲି

## ରାମଗୋପାଳ ବନାମ ବାଲ୍ମୀକି ମନ୍ଦିର ଟ୍ରଷ୍ଟ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ପାଟିଲ]

କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ; କାରଣ ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଉପାର୍ଜିତ ସମସ୍ତ ଆୟର ଉପଯୋଗ କରାଯିବାର ସର୍ତ୍ତ ରହିଛି । ଅଧିକତ୍ତ୍ୱ, ଅପିଲକାରୀମାନେ ଏହି ଅଧିସୂଚନାର ବୈଧତାକୁ ଆପଣ କରିନାହାନ୍ତି ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଆବାସରୁ ମିଳୁଥିବା ସମସ୍ତ ଭଡା ଆୟ ନ୍ୟାସର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉନାହିଁ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ମଧ୍ୟ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ବେଟିବାଇ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ନାଥୁରାମ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, [1999] 6 SCC 368, ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ।

ଏସ୍. କାଣ୍ଡାସ୍ୱାମୀ ଚେଟ୍ଟିୟାର ବନାମ ଚାମିଲନାଥୁ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, [1985] 1 SCC 290, ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

2. ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା ଏହି ମକଦ୍ଦମାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରୁନାହିଁ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ମକଦ୍ଦମାର ଗ୍ରହଣୀୟତା ଉପରେ କୌଣସି ଆପଣି ଉଠାଯାଇ ନଥିବାରୁ ଏବଂ ସେହି ଆଧାରକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିବା କୌଣସି ସ୍ୱୀକୃତ କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣିତ ତଥ୍ୟ ନଥିବାରୁ, ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ଭିନ୍ନ ମତ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ମତଠାରୁ ଭିନ୍ନ ମତ ପୋଷଣ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଯଥାର୍ଥ କିମ୍ବା ବୈଧ କାରଣ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ସମସ୍ତ ଦିଗକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ଏହି ମାମଲାକୁ ବିଚାର ପାଇଁ ବୃହତ୍ତର ବିଚାରପୀଠକୁ ପଠାଇବା ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

କୁଲଚାନ୍ଦ ବନାମ ଅଟଳ ରାମ ସିଂହ ଧର୍ମଶାଳା ଟ୍ରଷ୍ଟ, (1998) 1 MPWN 113; ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ବନାମ କହ୍ଲେୟାଲାଲ, (1970) MPLJ 973; ଚିତ୍ରାମଣି ଚନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ଅଗ୍ରୱାଲ ବନାମ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ, (1994) MPLJ 597 ଏବଂ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଓ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଶ୍ରୀମତୀ ଚିତ୍ରାମଣି ଅଗ୍ରୱାଲ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ, [1999] 6 SCC 371 - ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 1417/2003 ।

ସି.ଏସ୍.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 51/2001 ରେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 8.1.2002 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଯୁ.ଏନ୍. ଉଚ୍ଚାଦେଶ, ଆଲୋକ ଉଚ୍ଚାଦେଶ, ସୁଶୀଳ କୁମାର ଜୈନ ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ପ୍ରତିଭା ଜୈନ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜି.ଏଲ. ସାଙ୍ଗୀ, ବି.ଏସ୍. ବକ୍ସିଆ, ଟି.ଏସ୍. ଚୌଧୁରୀ ଏବଂ ଧିରେନ୍ଦ୍ର ତ୍ରିବେଦୀ ।

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ଶିବରାଜ ଭି. ପାଟିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ବାଦୀମାନେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଭଡାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଘର ଓ ଦୋକାନରୁ ଉଦ୍ଧେବ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଏକ ଧାର୍ମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଆଧାରରେ ଏହି ମକଦ୍ଦମାକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିଥିଲେ । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମକଦ୍ଦମାର ଆଇନଗତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ବିଚାର କରୁଥିବା

## ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ରିପୋର୍ଟସ୍ [2003] 2 S.C.R.

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପାରିତ ଡିକ୍ରିକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଅପିଲ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ବିଚାରପୀଠ ଅପିଲରେ କୌଣସି ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତତା ନଥିବା ଦର୍ଶାଇ ତାହାକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହି ଅପିଲଟି ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ତଥ୍ୟଗତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି କରାଯାଇନଥିଲା । କେବଳ ଗୋଟିଏ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ନିଜକୁ ଏକ ଧାର୍ମିକ/ଦାତବ୍ୟ ନ୍ୟାସ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ଓ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଆବାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1961 (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ଅଧିନିୟମ') ର ଧାରା 3 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନାର ଲାଭ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହଁନ୍ତି; ଫଳସ୍ଵରୂପ, *ବୁଲଟାଇ ବନାମ ଅଟଳ ରାମ ସିଂହ ଧର୍ମଶାଳା ନ୍ୟାସ*, (1998) 1 MPWN 113 ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆଇନଗତ ଆଦେଶ ପାଇବା ପାଇଁ ବାଦୀ ସଂଖ୍ୟା 1ଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 12 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଧାର ଦର୍ଶାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, *ବେଟିବାଇ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ନାଥୁରାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*, [1999] 6 SCC 368 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ ଯେ, ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯେପରି ଆଇନଗତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ସେହିପରି ଆଇନଗତ ଆଦେଶ ପାଇବାକୁ ବାଦୀମାନେ ହକଦାର ଥିଲେ ।

ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ୟୁ.ଏନ୍. ବଚାସ୍ପତି ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରି କହିଥିଲେ ଯେ, *ବେଟିବାଇ* ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଆଧାର କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନାର ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଆଇନଗତ ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି । ସେ ଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ମକଦ୍ଦମା ଅଧୀନରେ ଥିବା ଘରରୁ ମିଳୁଥିବା ସମସ୍ତ ଭଡ଼ା ଆୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ନ୍ୟାସ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟୟ ହେଉଥିବା କଥା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇନାହିଁ, ଏହାଛଡ଼ା, ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ଥିଲା ବୋଲି କିମ୍ବା ସେହି ବିଷୟରେ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ, ତେଣୁ ଏପରି ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା ସାଧାରଣ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ଆହୁରି କହିଥିଲେ ଯେ, *ବେଟିବାଇ* (ସୁପ୍ରି) ମାମଲାରେ ବିଚାର କରାଯାଇଥିବା ଏସ୍. କାଣ୍ଡାସ୍ଵାମୀ ଚେଟ୍ଟିୟାର ବନାମ *ଚାମିଲନାଡୁ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ*, [1985] 1 SCC 290 ମାମଲାର ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା ସହ ସମାନ ନୁହେଁ, ତେଣୁ ଏହାକୁ ପୃଥକ୍ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଉଚିତ । ସେ ଆହୁରି ଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ, *ବେଟିବାଇ* ମାମଲା (ଉପରୋକ୍ତ) ଏବଂ ଏମ୍.ପି. ରାଜ୍ୟ ବନାମ *କନ୍ନେୟାଲାଲ*, (1970) MPLJ 973, ମାମଲା ମଧ୍ୟରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନରେ ବିରୋଧାଭାସ ରହିଛି ଯେ, ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା ସାଧାରଣ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇପାରିବ ନା ତାହା କେବଳ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବାସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେଣୁ, ଏହି ବିବାଦୀୟ ବିଷୟ ଉପରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ବୃହତ୍ତର ବିଚାରପୀଠ ଦ୍ଵାରା ବିଚାର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପାରେ ।

## ରାମଗୋପାଳ ବନାମ ବାଲାଜି ମନ୍ଦିର ଟ୍ରଷ୍ଟ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ପାଟିଲ]

ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଜି.ଏଲ୍. ସାଫୀ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ, ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାମଲାର ସମସ୍ତ ଦିଗକୁ ବିଚାର କରି ଏବଂ ସେଥିରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ଯୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରି, ଦେଫିବାଇ ମାମଲାରେ (ଉପରୋକ୍ତ) ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଅନୁସରଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ନାହିଁ ।

ପକ୍ଷଦ୍ୱୟଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥାପିତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଯୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ସଠିକ୍ ଭାବେ ବୁଝିବା ପାଇଁ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 (2) ଏବଂ ସେହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଉପଯୋଗୀ ହୋଇପାରେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରୂପ :-

“3 (2) ସରକାର (କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର) ଅଧିସୂଚନା ମାଧ୍ୟମରେ କୌଣସି ଶିକ୍ଷାଗତ, ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା କୌଣସି ନର୍ସିଂ କିମ୍ବା ପ୍ରସୂତି କେନ୍ଦ୍ରର ମାଲିକାନାରେ ଥିବା ଯେକୌଣସି ଆବାସିକ ସ୍ଥାନକୁ ଏହି ଅଧିନିୟମର ସମସ୍ତ କିମ୍ବା କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ଛାଡ଼ ଦେଇପାରିବେ, ଯେଉଁଠାରୁ ମିଳୁଥିବା ସମସ୍ତ ଆୟ ସେହି ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ନର୍ସିଂ କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ପ୍ରସୂତି କେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ ।”

7 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 1989 ତାରିଖର ଅଧିସୂଚନା ସଂଖ୍ୟା F-24-(4)-83-XXXII-I, ସେହି ତାରିଖର ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜପତ୍ରର ପୃଷ୍ଠା 2144 ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ।

ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ଆବାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1961 (ସଂଖ୍ୟା XLI/1961) ର ଧାରା 3 ର ଉପଧାରା (2) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଆବାସକୁ ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି -

- (i) ଝାକଟ ଅଧିନିୟମ, 1954 (ସଂଖ୍ୟା 29/1954) ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଝାକଟ, କିମ୍ବା
- (ii) ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସ ଅଧିନିୟମ, 1951 (ସଂଖ୍ୟା XXX/1951) ଅନୁଯାୟୀ ଶିକ୍ଷା, ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସ ।

ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଆବାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1961 (ସଂଖ୍ୟା XLI/1961) ର ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ।

ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବାପରି, ଅପିଲକାରୀମାନେ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ କେବଳ ଆଇନଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ବ୍ୟତୀତ ତଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଆପତ୍ତି କରିନଥିଲେ । ଆବେଦନପତ୍ରର ଅନୁଛେଦ 2 ରେ ବାଦୀ ଏହା ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ସେ ଏକ ଧାର୍ମିକ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ । ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ ଲିଖିତ ବୟାନରେ ଏହି ଦାବିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ କେବଳ ଏତିକି କହିଥିଲେ ଯେ ସମସ୍ତ ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମକଦ୍ଦମା ଦାଖଲ କରାଯାଇନଥିବାରୁ ଏହା ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ ମକଦ୍ଦମାଟି ରକ୍ଷଣୀୟ ଥିଲା । ଲିଖିତ ବିବରଣୀରେ ପ୍ରତିବାଦୀମାନେ କୌଣସି ଦାବି କରିନଥିଲେ ଯେ ବାଦୀମାନେ ଉପରୋକ୍ତ ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନାର ସୁବିଧା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି; ସେମାନେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦାବି କରିନଥିଲେ ଯେ ପରିସରରୁ ମିଳୁଥିବା ଭଡ଼ା ଆୟ ବାଦୀ ନ୍ୟାସର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟୟ ହୋଇନାହିଁ; ଏହାସହିତ, ସେମାନେ ଉକ୍ତ ଅଧିସୂଚନାର ବୈଧତାକୁ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆପତ୍ତି କରିନଥିଲେ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ, ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥାପିତ

## ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ରିପୋର୍ଟସ୍ [2003] 2 S.C.R.

ଏହି ମକଦ୍ଦମାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଯେ, ବାଦୀ ପକ୍ଷରୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦାବି ଏବଂ ପ୍ରମାଣ ଦିଆଯାଇନଥିବାରୁ, ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିବା ଏବଂ ଉଚ୍ଚେଦ ଆଦେଶ ପାଇବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାଦୀଙ୍କୁ ଅଧିସୂଚନାର କୌଣସି ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 11 ରେ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହିପରି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଛନ୍ତି :-

“11. ତେଣୁ, ଆମ ମତରେ, ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଥିଲେ ଯେ ବାଦୀ ଏକ ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସ ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 12 ର ଆଶ୍ରୟ ନ ନେଇ ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା ଆଧାରରେ ଏକ ମାମଲା ଦାୟର କରିବାର ଏବଂ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚେଦ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆଇନଗତ ଆଦେଶ ଦାବି କରିବାର ଅଧିକାର ଅଛି । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ଵାନ ଓକିଲ ଯେଉଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି, ଯାହା 1998 (1) MPWN 113 ରେ ପ୍ରକାଶିତ, ତାହା ତଥ୍ୟଗତ ପରିସ୍ଥିତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାଠାରୁ ଭିନ୍ନ । ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପକ୍ଷମାନେ ଏହି ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ତେଣୁ ବାଦୀଙ୍କ ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ପ୍ରମାଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ତାହା ଏଠାରେ ନୁହେଁ ।”

ଉପରୋକ୍ତ ବୁଲଟାଇ ମାମଲାରେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିବା ମାମଲା ମଧ୍ୟ ଭିନ୍ନ ଅଟେ, ଯାହା ଉପରୋକ୍ତ ଉଦ୍ଦୃତ ଅନୁଚ୍ଛେଦରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ । ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଓକିଲ ନିଜ ଯୁକ୍ତି ସମର୍ଥନରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ, (1) ଏମ୍.ପି. ରାଜ୍ୟ ବନାମ କହ୍ନେୟାଲାଲ୍, (1970) MPLJ 973, (2) ଚିତ୍ରାମଣି ଚନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ଅଗ୍ରୱାଲ୍ ବନାମ ଏମ୍.ପି. ରାଜ୍ୟ, (1994) MPLJ 597, ଏବଂ SLP (C) ସଂଖ୍ୟା 4360/1994 ରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଦେଖାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା -/1995 ରେ ଏମ୍.ପି. ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଶ୍ରୀମତୀ ଚିତ୍ରାମଣି ଅଗ୍ରୱାଲ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମାମଲାରେ 19.10.1995 ତାରିଖରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଆଦେଶ । ଆମ ମତରେ, ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ସହାୟତା କରୁନାହିଁ, କାରଣ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ବେଟିବାଇ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ନାଥୁରାମ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ, [1999] 6 SCC 368 ମାମଲାରେ ଏହି ବିଷୟରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ରହିଛି । ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ଵାନ ଓକିଲ ଯେଉଁ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବେଟିବାଇଙ୍କ ମାମଲା (ଉପରୋକ୍ତ)ର ରାୟର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 5 ରୁ 7 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତରେ ପୃଥକ କରି ନିମ୍ନପ୍ରକାର ଭିତ୍ତି ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି :-

“5. ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଓକିଲ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ ଚିତ୍ରାମଣି ଚନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ଅଗ୍ରୱାଲ୍ ବନାମ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ, (1994) MPLJ 597 ମାମଲାରେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା 7.9.1989 ତାରିଖର ଅଧିସୂଚନାକୁ ପୂର୍ବରୁ ଅବୈଧ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯାଇସାରିଛି । ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ମଜିଲାଲ ବନାମ ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଭୂଜ ମନ୍ଦିର, [1998] 5 SCC 597 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ ଅଧିସୂଚନାକୁ ଅବୈଧ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କର ମକଦ୍ଦମା ଖାରଜ ହେବା ଉଚିତ ଥିଲା ଏବଂ ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କୁ ବିବାଦୀୟ ପରିସରରୁ ବେଦଖଲ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 12 ରେ

## ରାମଗୋପାଳ ବନାମ ବାଲାଜି ମନ୍ଦିର ଟ୍ରଷ୍ଟ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ପାଟିଲ]

ଉଲ୍ଲେଖିତ କୌଣସି ଆଧାରକୁ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଉନାହିଁ । ଆମ ମତରେ, ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ଏହି ଯୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକରେ କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱ ନାହିଁ ।

6. ଚିତ୍ରାମଣି ମାମଲାରେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ରାୟକୁ ଆପଣି କରି ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅପିଲ କରିଥିଲେ, ଯାହାର ଏକ ବିଚାରପୀଠ ଦ୍ୱାରା ସମାଧାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଥିଲେ ସନ୍ଧିର ଆହମଦ ଏବଂ ଉକ୍ତ ବିଚାରପୀଠ 9.9.1989 ତାରିଖର ସେହି ଅଧିବୃତ୍ତନକୁ ବଜାୟ ରଖିଥିଲେ, ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ସରକାରୀ ଦାତବ୍ୟ ନ୍ୟାସ ଏବଂ ଝାକଫର ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଆଇନର ପରିସରରୁ ମୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ରାୟରେ, ଅନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ନିମ୍ନମତେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିଲା : -

“ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଆବାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1961 ର ଧାରା 3 ର ଉପଧାରା (2) ଅନୁସାରେ ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରି, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଝାକଫ ବୋର୍ଡ଼ଙ୍କ ମାଲିକାନାଧୀନ ସମସ୍ତ ଭବନକୁ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରୟୋଗରୁ ମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଅଧିନିୟମର ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ବୋର୍ଡ଼କୁ ଅବ୍ୟାହତି ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା 7 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1989 ତାରିଖର ଅଧିବୃତ୍ତନକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆପଣି କରାଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କେବଳ ଏହି ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆଧାରରେ ଅଧିବୃତ୍ତନକୁ ରଦ୍ଦ କରିଥିଲେ ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏପରି କୌଣସି ତଥ୍ୟ ନଥିଲା, ଯାହାର ଆଧାରରେ ସେମାନେ ଏହି ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିବୃତ୍ତନ ଜାରି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇପାରନ୍ତେ । ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟର ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଆମ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି, 26 ମାର୍ଚ୍ଚ 1976 ତାରିଖରେ ସେତେବେଳର ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଲିଖିତ ଏକ ପତ୍ର ପ୍ରତି, ଯେଉଁଥିରେ ଉକ୍ତ ପତ୍ରରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କାରଣ ଆଧାରରେ ଝାକଫ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ଛାଡ଼ି ଦେବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହା ପରେ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏହି ବିଷୟରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିଥିଲେ । ଉତ୍ତର ପାଇବା ପରେ, ଏହି ବିଷୟକୁ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତା’ପରେ, ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିବୃତ୍ତନ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଆମେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଯେ, ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିବୃତ୍ତନ ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ତଥ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲା । ତେଣୁ, ଆମେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟକୁ ବାତିଲ କରୁଛୁ । ଏଥିପାଇଁ ଆମେ ଏସ୍. କାଡ଼ାସ୍ୱାମୀ ଚେଟ୍ଟିୟାର ବନାମ ଡାମିନାଡୁ ରାଜ୍ୟ ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ରାୟର ସହାୟତା ନେଉଛୁ ।”

7. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମଜିଲୀଲ ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି, ଯାହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଛି, ତାହା ଭିନ୍ନ ଅଟେ, କାରଣ, ସେହି ମାମଲାରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ଏକମାତ୍ର ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ, 7.9.1989 ତାରିଖର ଅଧିବୃତ୍ତନକୁ କେବଳ ଝାକଫ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅବୈଧ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଥିବାରୁ,

## ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ରିପୋର୍ଟସ୍ [2003] 2 S.C.R.

ନ୍ୟାସ ସମ୍ପର୍କିତକୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାରୁ ବାଦ୍ ଦିଆଯିବ । ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇନଥିଲା ଏବଂ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ 9.9.1989 ତାରିଖର ଅଧିସୂଚନା ଏକ ମିଳିତ ଅଧିସୂଚନା ଥିଲା, ଯାହା କେବଳ ଖାକଫ୍ ସମ୍ପତ୍ତି ନୁହେଁ ବରଂ ଅନ୍ୟ ଦାତବ୍ୟ ନ୍ୟାସ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଲାଗୁ ହେଉଥିଲା, ଏବଂ ଯେହେତୁ ଏହି ଅଧିସୂଚନାକୁ ଖାକଫ୍ ସମ୍ପତ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବୈଧ ବୋଲି ଧରାଯାଇଥିଲା, ତେଣୁ ନ୍ୟାସ ସମ୍ପତ୍ତି ସମେତ ସେହି ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଅବୈଧ ହେବ ଯାହାକୁ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରୟୋଗରୁ ମୁକ୍ତ ରଖିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଅଧିସୂଚନାର ବୈଧତା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଯାଇନଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ସେହି ମାମଲାର ଶୁଣାଣି କରିଥିବା ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଏହି ବିଷୟ ଆଶାଯାଇନଥିଲା ଯେ, ଚିତ୍ରାମଣି ମାମଲାରେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ବିରୋଧରେ ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 9909/1995 [SLP (ଦେଖାନୀ) ସଂଖ୍ୟା 4360/1994 ରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ] ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା 19.10.1995 ତାରିଖରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ବାତିଲ କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥିରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଖାକଫ୍ ଏବଂ ନ୍ୟାସ ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରୟୋଗରୁ ଛାଡ଼ ଦେଇ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଅଧିସୂଚନା ବୈଧ ଥିଲା ।

କହ୍ଲେୟାଲାଲ ମାମଲା (ଉପରୋକ୍ତ)ରେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3(2) ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା 22.5.1963 ତାରିଖର ଥିଲା, ଯାହା ସହିତ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାକୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ଅଧିସୂଚନା 7.9.1989 ତାରିଖର ଅଟେ । ଏପରିକି ଅନ୍ୟଥା ସେହି ମାମଲା ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଭିନ୍ନ ଥିଲା । ଆମେ ଚେଟିବାଇ ମାମଲା (ଉପରୋକ୍ତ)ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ସହିତ ସମ୍ମାନପୂର୍ବକ ସହମତି ପ୍ରକାଶ କରୁଛୁ, କାରଣ ସେହି ରାୟଠାରୁ ଭିନ୍ନ ମତ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଆମ ପାଖରେ କୌଣସି ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତ କାରଣ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ସମସ୍ତ ଦିଗକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଆମେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ମାମଲାକୁ ବିଚାର ପାଇଁ ଏକ ବୃହତ୍ତର ବିଚାରପୀଠକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ବିଦ୍ଵାନ ଓକିଲଙ୍କ ଉପସ୍ଥାପନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁନାହିଁ । ବିଦ୍ଵାନ ଓକିଲ , ଏସ୍. କାଣ୍ଡାସ୍ଵାମୀ ଚେଟ୍ଟିୟାର ବନାମ ଚାମିଲନାଡୁ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, [1985] 1 SCC 290 ମାମଲାରେ ବିଚାର କରାଯାଇଥିବା ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନାରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷାକୁ ଆଧାର କରି ଏକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ, ଯାହା ଚେଟିବାଇ ମାମଲାର ରାୟର ଅନୁଲେଖ 8 ରେ ଏହି ମାମଲାର ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ନିମ୍ନପ୍ରକାର ଅଟେ : -

“8. ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସମାନ ପ୍ରକାରର ଅଧିସୂଚନାଗୁଡ଼ିକ, ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଖାକଫ୍ ଏବଂ ନ୍ୟାସ ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରୟୋଗରୁ ଛାଡ଼ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ଵାରା ପୂର୍ବରୁ ବୈଧ ବୋଲି ସ୍ଵୀକୃତ ହୋଇସାରିଛି । ଉଦାହରଣସ୍ଵରୂପ, ଚାମିଲନାଡୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଖାକଫ୍ ଏବଂ ନ୍ୟାସ ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରି ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ଅଧିସୂଚନାକୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏସ୍. କାଣ୍ଡାସ୍ଵାମୀ ଚେଟ୍ଟିୟାର ବନାମ ଚି.ଏନ୍.

## ରାମଗୋପାଳ ବନାମ ବାଲାଜି ମନ୍ଦିର ଟ୍ରଷ୍ଟ [ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ପାଟିଲ]

ରାଜ୍ୟ ମାମଲାରେ ବୈଧ ବୋଲି ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ମଙ୍ଗଳାଳ ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦେଇଥିବା ମାନ୍ୟବର ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ମଧ୍ୟ ଆଶାଯାଇନଥିଲା ।”

ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ ଏହି ଆଧାରରେ ଏକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ଯେ, ତାମିଲନାଡୁ ମାମଲାରେ ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭିନ୍ନ; କାରଣ ସେଠାରେ ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ, ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସମଗ୍ର ଆୟ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସଂସ୍ଥାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଅପରପକ୍ଷରେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3(2) ରେ ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ଉପରେ ଯେପରି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ଦେବିବି/ଇ ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିସାରିଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଯେତେବେଳେ ଅପିଲକାରୀମାନେ ଉକ୍ତ ଅଧିସୂଚନାର ବୈଧତାକୁ ଆପତ୍ତି କରିନାହାନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଆବାସରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସମଗ୍ର ଉଡ଼ା ଆୟ ନ୍ୟାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉନାହିଁ ବୋଲି କୌଣସି ଦାବି ମଧ୍ୟ କରିନାହାନ୍ତି, ସେହିପରିସ୍ଥିତିରେ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲଙ୍କ ଏହି ଯୁକ୍ତିରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ଦେଖୁନାହିଁ ।

ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାକୁ ଆବୃତ କରୁନାହିଁ ବୋଲି ଆଧାର କରି ମକଦ୍ଦମାର ରକ୍ଷଣୀୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଉଠାଯାଇନଥିବା ଏବଂ ସେହି ଆଧାରକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିବା କୌଣସି ସ୍ୱୀକୃତ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ତଥ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତ ନଥିବା ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆମ ପକ୍ଷରେ ଏହି ବିଷୟରେ ଭିନ୍ନ ମତ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ ଯେଉଁ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି, ସେଥିରୁ ଭିନ୍ନ ମତ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ କୌଣସି ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତ କିମ୍ବା ବୈଧ କାରଣ ପାଉନାହିଁ । ଏହି ଅପିଲର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ନାହିଁ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହାକୁ ଖାରଜ କରିଦିଆଯାଇଛି । ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

କେ.କେ.ଟି. ଅପିଲଟି ଖାରଜ ହେଲା ।

### ଅସ୍ୱୀକରଣ

“ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।”

ଭାଷାନ୍ତର :

ରଶ୍ମିତା ମୁର୍ମୁ,

ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।